

تصویرگران بزرگ جهان

گردآورنده: لیلا باغبان زاده
مترجم: بابک صالحیان

تصویرگران بزرگ جهان

گردآورنده: لیلا باغبان زاده

مترجم: بابک صالحیان

گلاباران مهر

که و تا پاکوفسکا، متولد پراگ در سال ۱۹۲۸ می‌باشد. او سال‌ها در رشته‌های نقاشی، گرافیک، هنر کاربردی و تصویرسازی کتاب فعالیت داشته و بیش از ۵۰ جلد کتاب برای کودکان تصویرسازی کرده و ۳۸ نمایشگاه انفرادی نیز برگزار نموده است. وی را ساحره‌ی هنر مدرن نامیده‌اند. با اینکه کارهایش بیشتر به گروه کودکان مربوط می‌شود، اما اصالت فضای شاعرانه و تخیل، آنها را به کارهای هنری نادری مبدل می‌کند.

پاکوفسکا، دانشجویانش را با میراث جنبش آوانگارد اروپا آشنا کرد و از تلاش‌های استقلال طلبانه‌ی آنها، در بیان هنرمندانه‌شان حمایت کرد. انگیزه‌ی اصلی او در تلاش برای کشف ارتباط بصری جدید، براساس تجربه‌ی هنری

تا سرانجام هنر انتزاعی (تجربیدی آبستره) را پدید آورد. براک و پیکاسو با آن که خود طراحان و نقاشان برجسته‌ای بودند، درختان، خانه‌ها، ظرف‌ها، میوه‌ها، میزها و ابزار موسیقی را به فرم‌های هندسی تبدیل کردند. شکسته شدن فرم سه دوره‌ی جداگانه را در هنر نقاشی سپری کرد: ۱. دوران سزان، ۲. دوران کوبیسم تحلیلی (تبدیل فرم به شکل‌های هندسی)، ۳. دوران کوبیسم ترکیبی (دوران دورشدن فراوان فرم از شکل واقعی خود و پیدایش انتزاع).

فرم در دوران «شکستگی» خود در هنر کوبیسم، به ویژگی «حرکت» در هنر فوتوریسم، و «دگرگونی بافت» در آثار کلاژ (با استفاده از قطعات روزنامه، کاغذ، پارچه، چوب، شیشه، شن و مانند آن، از جمله در آثار پیکاسو دست یافت. تلاش فوتوریست‌ها (هم‌چون مارسل دوشان - نقاش فرانسوی) برای نشان دادن حرکت، سرعت، هیجان و جنب‌وجوش، به نوعی ویژگی جان بخشی (انیمیشن) در نقاشی با استفاده از نماهای چندگانه از یک تصویر همراه است و در تاریخ هنر و تصویرگری از جایگاه خاصی برخوردار است. تلاش‌های انتزاع‌گرایانه (آبسترکتیویستی) در آثار ژان‌گری، ژرژ براک، کاندینسکی، میرو، و پل کله سرانجام به شکستگی کامل فرم و دور شدن آن در شکل، اندازه و نمادهای واقعی آن انجامید. تلاشی که امروزه در هنر نقاشی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و در آثار تصویرگران معاصر برای کتاب‌های کودکان و نوجوانان، هرچند در حد حضور انتزاع در نقاشی، به نمودها و گرایش‌های هنرمندانه و تفکربرانگیز تبدیل شده است.

پانویس‌ها:

۱. تاریخ هنر، ه. و جنسن، ترجمه رضا مرزبان، با همکاری سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی (فرانکلین سابق)، ۱۳۵۹، ص ۱۲.
  ۲. نقاشی نوین (جلد اول)، نوشته: ا. ی. رهسپر، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۴۴، ص ۱۶۹.
  ۳. کتاب رنگ، نوشته: ایتن، ترجمه: محمدحسین حلیمی، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۰ (چاپ چهارم)، ص ۱۴.
  ۴. همان‌جا، ص ۱۳.
  ۵. نقاشی نوین (جلد اول)، (منبع ۲)، ص ۲۹۷.
- ایران، ۱۳۷۶، ص ۴.

و درک کامل امکانات بیانی رنگ، کاغذ و فلز نهفته است. وی به نقاشی، گرافیک کاربردی و آزاد و تصویرسازی کتاب می‌پردازد و اشیای کاغذی حجم‌دار، تصاویر سه بعدی، الفبای نقاشی شده می‌سازد و همچنین به مجسمه‌های فلزی و طراحی کتاب نیز علاقه‌مند است.

او همواره در پی تصاویر جدید برای متن ادبی و شاعرانه‌ی نویسنده بود. درک او از کتاب، روح دهه‌ی شصت و آغاز هنر پاپ را نشان می‌داد. پاکوفسکا علاقه‌ی خود به موضوع منحصر به فرد داستان فاجعه‌آمیز در مورد جامعه‌ی کودکان را در رمان سلطان مگس‌ها (خرمگس‌ها) اثر ویلیام گولدینگ نمایان کرد. او هر کتاب جدید را همچون یک فضای معماری در نظر می‌گیرد که می‌تواند آزادانه در آن به حرکت بپردازد. و در کتاب‌های مفهومی‌اش از اوایل دهه‌ی شصت از امکان جداسازی ایده از شیء بهره گرفت.

به باور او فضای بسته‌ی خالی نشانگر محدوده‌های ادراکی هستند که نمی‌توان به آنها وارد شد. آنها امکان پیوند دادن مفهوم ارائه شده در هر تصویر نامشخص را با برداشت تجربه‌ی ناظر فراهم می‌کنند. وی ترکیبات انتزاعی (آستره) رنگ را با دست نوشته‌های قدیمی پیوند می‌دهد و در کولاژها از نت‌های موسیقی و چاپی قدیم بهره می‌گیرد که تجربه‌ی زیباشناختی حس گرافیکی معاصر و گذشته را در پیام‌های بصری با سطح گسترده‌تر در هم ادغام می‌کند.

جست و جوی پیوسته برای روش‌های ناشناخته بیان هنری در کاغذ، فلز، نظم بصری، کتاب‌ها و موضوعات ادراکی، پاکوفسکا را به دریافت روابط رسمی کشف نشده می‌رساند و حساسیت شوخ‌طبعانه و قوه‌ی تخیل او را عمیق‌تر می‌کند که در موارد بسیاری از رویکرد توسعه‌ی هنری معاصر پیشی می‌گیرد و با جنبش آوانگارد قرن بیستم اروپا پیوند پیدا می‌کند.

او از طریق همکاری با مجله‌های کودکان و مراکز نشر، ارتباط خود را با خوانندگان کوچک حفظ می‌کند. وی علاوه بر تصویرسازی کتاب‌های نویسندگان معروف، به تدریج امکان شناساندن طرح‌های خود را می‌یابد، که در آنها تصویر و متن اجزا برابر جذب بصری و لذت بردن خواننده هستند.

پاکوفسکا در این باره که چرا نقاشی می‌کند می‌گوید: به خاطر اینکه به آن نیاز دارم، به خاطر اینکه بدون نقاشی نمی‌توانم زنده بمانم، مثل نفس کشیدن. نقاشی همان چیزی است که هست، نقاشی نباید و نمی‌تواند تظاهر کند. نقاشی احساس و اندیشه‌ی ما را بیان می‌کند و من دنیای کاغذ را دوست دارم. به من کمک می‌کند تا روابط و ارزش‌های جدیدی خلق کنم. حیوانات و رنگ‌ها می‌توانند در آن حیات داشته باشند و کاغذ و موجودات کاغذی، همچون فوتس استمپر. من فولسیستمپر را به قهرمان کتاب تبدیل کردم.

او بیش از داستان‌های خوب قدیمی از خشم و تنفر سرشار نیست. من در اعماق روح شیطانی او که با چیزهای زشت و ناپاک پر شده است ویژگی‌های برجسته و خوبی یافته‌م.

کارهای پاکوفسکا شادابی خاصی دارد که از ارتباط بین فضاهای مثبت و منفی به وجود آمده است. اکثر کاراکترهای او در حال خنده‌ی مستانه و سرشار از شوق و اشتیاق هستند. او برای ایجاد تصاویر پویا، با کج کردن و دراز و پهن کردن اشکال این حس را به خوبی به بیننده‌ی خود منتقل می‌کند. خط در کارهای او نقش ویژه‌ای دارد و به کمک رنگ، خود را به بیننده‌ی اثر نزدیک می‌کند و در مقابل پس زمینه‌ی ساده و بدون عمق، کانون توجه را از بیننده دور می‌کند.

کتاب‌های که‌وتا در کشورهای آلمان، فرانسه، ژاپن و آمریکا به چاپ رسیده است. متأسفانه هنوز در ایران اقدام بایسته‌ای در مورد چاپ کتاب‌های پاکوفسکا از جمله جهان افسانه‌ها، برادران گریم، ۱۹۸۴ افسانه‌های بریتانیا، ۱۹۸۹/ یک، پنج، خیلی. اتومایر و رلاک ۱۹۹۰/ کتاب‌های جنوب، ۱۹۹۵ و غیره صورت نگرفته است.